

บทที่ 1

บทนำ

หลักการเหตุผล

ในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ จะดำเนินไปด้วยดีและบรรลุถึงเป้าหมายได้นั้น ส่วนสำคัญประการหนึ่งขึ้นอยู่กับข้าราชการที่ปฏิบัติงานตามโครงการพัฒนาซึ่งถือว่าเกี่ยวข้องกับประชาชนโดยตรง เพราะเหตุว่าข้าราชการดังกล่าวเป็นผู้รับการถ่ายทอดนโยบายการพัฒนาของรัฐบาลไปสู่ประชาชน อีกทั้งเป็นผู้ที่รายงานให้รัฐบาลทราบถึงความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาหรือความต้องการของประชาชน ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาในลักษณะป้อนกลับ ดังนั้นการปฏิบัติงานของบรรดาข้าราชการดังกล่าวจึงมีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก (ชลอศักดิ์ อาษา, 2534)

ตำรวจเป็นข้าราชการในระบบราชการ แม้ไม่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาประเทศโดยตรง แต่การปฏิบัติหน้าที่ที่มีผลส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศเช่นกัน เนื่องจากมีหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นอย่างมาก ตำรวจจึงเป็นกลุ่มของข้าราชการที่น่าสนใจอย่างยิ่งด้วยเหตุผลที่ว่าตำรวจนั้นเป็นข้าราชการที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากข้าราชการกลุ่มอื่น ๆ มาก คือ (ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์, 2530)

1. การควบคุมอาชญากรรม
2. การรักษาความสงบเรียบร้อยทั้งภายในและภายนอกประเทศเพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชน
3. การรักษากฎหมายที่เกี่ยวกับการกระทำผิดทางอาญา
4. การนำบังคับทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน
5. ดูแลรักษาผลประโยชน์สาธารณะ

จากหน้าที่ดังกล่าวข้างต้น ทำให้ตำรวจมีบทบาทในหลายฐานะ คือ ในฐานะผู้พิทักษ์สันติราษฎร์มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและในฐานะผู้รักษากฎหมายซึ่งมีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ดังนั้นกรมตำรวจจึงมีความสำคัญต่อรัฐในฐานะที่

เป็นกลไกควบคุมพฤติกรรมของพลเมืองตามนโยบายของรัฐ (พงษ์สันต์ คงตรีแก้ว, 2528) การกิจของตำรวจนั้น หากดูเพียงผิวเผินก็อาจจะเห็นว่าไม่มีอะไรยุ่งยาก แต่ถ้าพิจารณากันตามความเป็นจริงและโดยเนื้อแท้แล้ว เป็นเรื่องที่หนักและซับซ้อนมาก ตำรวจจะต้องฟันฝ่าอุปสรรค ต้องฟันฝ่าอันตราย ต้องทำงานแข่งกับเวลา ต้องปฏิบัติหน้าที่ในทุกภูมิภาค ทุกเหตุการณ์ จะเลือกเวลาและสถานที่ไม่ได้ ในบางครั้งแม้ชีวิตก็ต้องยอมเสียสละ เพื่อความอยู่รอดและความสุขประชาชน ตลอดจนความมั่นคงของชาติ ดังจะเห็นแล้วว่าในปีหนึ่ง ๆ ตำรวจต้องได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตเพราะต่อสู้กับคนร้ายเป็นจำนวนไม่น้อย

อำนาจและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีขอบเขตกว้างขวาง เช่น หน้าที่ในการป้องกันประเทศจากการรุกรานจากภายนอก หน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของรัฐบาลผู้บริหารประเทศ หน้าที่ในการให้บริการต่าง ๆ แก่ประชาชน จนกระทั่งหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งขอบเขตของหน้าที่ต่าง ๆ ได้แยกแยะออกไปอีก เช่น หน้าที่ในการให้บริการด้านจราจร การดับเพลิง การบรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ คนชรา เด็ก หรือผู้หญิงซึ่งอยู่ในลักษณะล่อแหลมต่ออันตราย การป้องกันอาชญากรรมและการกระทำผิด โดยจัดการระงับหรือป้องกันเหตุการณ์ที่เห็นว่าถ้าปล่อยไว้อาจเป็นชนวนให้เกิดความผิดอาญาโดยง่าย การให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือประการใดประการหนึ่งในสิ่งที่สามารถจะช่วยเหลือได้ เมื่อการนั้นไม่ขัดต่อระเบียบแบบแผนหรือราชการในหน้าที่ของตำรวจ ด้วยบทกฎหมายที่เป็นหลักในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของตำรวจ ได้แก่ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งบัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ตำรวจในการสืบสวนคดีอาญา ค้นสถานที่หรือบุคคล จับกุมหรือควบคุมผู้ต้องหา หรือผู้ต้องสงสัยซึ่งได้กระทำความผิดอาญา นอกจากนี้อำนาจหน้าที่ของตำรวจอาจมีบัญญัติไว้ในกฎหมายอื่น ๆ ทั่วไป เช่น พระราชบัญญัติจราจรทางบก พระราชบัญญัติศุลกากร หรือพระราชบัญญัติอื่นที่มีโทษทางอาญา เป็นต้น

ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีได้กล่าวสรุปว่า หน้าที่ของตำรวจนั้นได้บัญญัติไว้กระจัดกระจายอยู่ในที่ต่าง ๆ เป็นด้วยบทกฎหมายบ้าง เป็นประกาศพระบรมราชโองการบ้าง เป็นกฎเสนาบดีบ้างและระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ เช่น กฎหมายполиศรักษาหัวเมืองฝ่ายเหนือ จุลศักราช 1237 กฎหมายполиศ 53 ข้อ พระราชบัญญัติว่าด้วยหน้าที่ราชการซึ่งเกี่ยวข้องอยู่ระหว่างกระทรวงนครบาลและกระทรวงยุติธรรม ร.ศ.116 กฎเสนาบดีที่ 5 แผนกปกครอง ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่องกำหนดหน่วยงานเขตอำนาจการรับผิดชอบและพื้นที่การปกครองของหน่วยราชการในกรมตำรวจ หรือประกาศคำสั่ง ข้อบังคับซึ่งออกประกาศใช้เป็นครั้ง ๆ ไป เป็นต้น (จิตรเจริญ เวลาคี, 2522)

เมื่อพิจารณาหน้าที่สำคัญดังกล่าวจะเห็นว่ามิชอบเขตกว้างขวางมากมาย ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องใช้ความละเอียดอ่อน รอบคอบ เพื่อดำรงความยุติธรรม ความสงบสุขเรียบร้อยให้ปรากฏ ซึ่ง สมเกียรติ อัครวิญญู (2521) กล่าวว่า"...งานของตำรวจหากใช้วิจารณ์ญาณผิดพลาดแล้ว อาจส่งผลกระทบที่ร้ายแรงต่อประชาชนได้..." และเมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงสู่ภาวะความทันสมัย มีความเจริญก้าวหน้าทางวัตถุและเทคโนโลยีสมัยใหม่จะทำให้สังคมมีปัญหามาก ทางกรมตำรวจมีนโยบายในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม โดยกำหนดแผนการป้องกันไว้ในแผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 2 (2535-2539) บทที่ 2 แผนสาขาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ผู้ที่เป็นกำลังสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ที่ควบคุมพลเมืองของรัฐในงานของตำรวจก็คือ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ทางกรมตำรวจก็ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเพิ่มขีดความสามารถของบุคลากร ตลอดจนแนวทางพัฒนาทางด้านจิตใจให้มีคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณในการปฏิบัติหน้าที่ (แผนกรมตำรวจแม่บท ฉบับที่ 2, 2535-2539) บทที่ 6 แผนสาขาการพัฒนาการบริหาร (กรมตำรวจ, 2535)

ฉะนั้น ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ซึ่งมีหน้าที่โดยตรงในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม การให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น การให้บริการด้านจราจร การติดต่อประสานสัมพันธ์กับประชาชน เป็นหัวใจสำคัญของกิจการตำรวจทั้งหมดเพราะเป็นบุคลากรเบื้องต้นในกระบวนการยุติธรรม เริ่มตั้งแต่การจับกุมการสืบสวน การรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อส่งต่อพนักงานสอบสวน จนกระทั่งส่งขึ้นศาลยุติธรรมพิจารณาพิพากษาลงโทษ ซึ่งหน้าที่มากมายตามกฎหมายต่าง ๆ เหล่านี้ หากข้าราชการตำรวจชั้นประทวนมีความรู้สึกหรือมีท่าทีที่ดีในการเป็นตำรวจและมีส่วนทำให้เกิดผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ตำรวจได้ต่อไป

เจตคติ คือ ความรู้สึกหรือท่าทีของมนุษย์ที่มีต่อคนหรือสิ่งของทั้งในทางดีหรือไม่ดี และที่ชอบหรือไม่ชอบนั้นจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ อีระพร อุวรรณโณ (2528) ได้อ้างถึงว่ากลุ่มนักจิตวิทยากลุ่มหนึ่ง (Ajzen & Fishbein 1980, Tittle & Hill 1967, Cambell 1963, Doob 1947, Thurstone 1931) ต่างก็มีความเห็นว่า เจตคติสัมพันธ์กับแบบแผน (Pattern) ของพฤติกรรม สอดคล้องกับ ทิตยา สุวรรณชฎ (2520) ที่กล่าวว่า เจตคติเป็นตัวแปรที่นำไปสู่ความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมกับความรู้สึกนึกคิดหรือความเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบการแสดงออกโดยวาจาหรือการแสดงความรู้สึก ตลอดจนการที่จะต้องเผชิญหรือหลีกเลี่ยงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ดังนั้นเจตคติที่มีต่อคนหรือสิ่งของทั้งในทางที่ดีหรือไม่ดี ชอบหรือไม่ชอบ เมื่อเกิดขึ้นกับบุคคลใดแล้วย่อมจะมีผลติดตามมา เช่น เจตคติเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายบางอย่างตามที่ต้องการ สกวนศรี วิรัชชัย (2527) ได้เสนอว่า เวลาที่บุคคลใดต้องการจะทำงานชิ้นหนึ่งให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องสร้างเจตคติที่ดีต่องานชิ้นนั้นนั้นตลอดจนพฤติกรรมที่แสดงออกควรเป็นพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งนั้น เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว ก็ย่อมจะมีโอกาสทำงานได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับสิทธิโชค วรานุสันติกุล (2524) ที่กล่าวไว้ว่า บุคคลใดที่มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งหนึ่งและพฤติกรรมที่แสดงออกเป็นพฤติกรรมที่ดีต่อสิ่งนั้นแล้ว การกระทำใด ๆ ก็ย่อมประสบผลสำเร็จไปในทางที่ดีด้วย อาจกล่าวได้ว่า เจตคติต่อสิ่งต่าง ๆ ของมนุษย์จะมาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนเราเกือบตลอดเวลาและเกือบจะทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการเลือกประกอบอาชีพที่ตนเองสนใจดังที่ กิตยา สุวรรณะชญ (2520) ได้เสนอว่า เจตคติมีคุณสมบัติเป็นแรงจูงใจในอันที่จะทำให้บุคคลประเมินและเลือกสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อจะเป็นแนวทางกำหนดทิศทางพฤติกรรมของบุคคลนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งการทำงาน การเลือกประกอบอาชีพและการเรียนต่าง ๆ ถ้าบุคคลใดมีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นจะทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการได้

ด้วยเหตุดังกล่าว หากเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนซึ่งเป็นบุคลากรเบื้องต้นของกรมตำรวจ มีเจตคติที่ดีในการเป็นตำรวจย่อมมีผลต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ตำรวจ ซึ่งจะส่งผลให้งานในหน้าที่ซึ่งเกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยแล้วของประชาชน การป้องกันปราบปรามอาชญากรรมเกิดประสิทธิผล อันจะเกิดประโยชน์แก่สังคมและประเทศชาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในโรงเรียนพลตำรวจหรือแม้แต่คัดเลือกบุคคลเข้าทำงานเป็นตำรวจ เพื่อจะได้ส่งเสริมและพัฒนาเจตคติที่ดีในการเป็นตำรวจต่อไป เพื่อให้บุคลากรตำรวจสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จในการทำงานอันจะก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการเป็นตำรวจต่อไปในอนาคต

ในปัจจุบันเครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติต่อการเป็นตำรวจในประเทศไทยยังมีอยู่ไม่มากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเจตคติต่อการเป็นตำรวจ เพื่อพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติต่อการเป็นตำรวจที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือได้ โดยศึกษาเจตคติต่อการเป็นตำรวจตามแนวทฤษฎีของ Ajzen และ Fishbein ซึ่งทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ค่อนข้างใหม่และสมบูรณ์แบบที่สุดในปัจจุบัน โดยทฤษฎีนี้จะศึกษาว่า เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจเพียงใด แต่ในการวิจัยครั้งนี้จะไม่ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจกับพฤติกรรมการเป็นตำรวจ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน
2. เพื่อเปรียบเทียบการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการเป็นตำรวจและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจเพื่อการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
4. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบ การประเมินผลกระทบ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจสูงกับกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจต่ำ

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตำรวจและทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ผู้วิจัยได้แบ่งสาระเป็นตอน ๆ เพื่อเสนอเป็นลำดับดังนี้

1. ความหมายและปรัชญาของตำรวจ
2. หน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน
3. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล
4. ระดับการศึกษากับเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

1. ความหมายและปรัชญาของตำรวจ

ความหมายของตำรวจ

ตำรวจตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า POLICE ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า POLIS ซึ่งหมายถึงเมือง และมีรากฐานมาจากภาษาละตินว่า POLITIA ซึ่งน่าจะหมายถึงแนวความคิด เกี่ยวกับการบริหารรัฐโรมันในเรื่องความอยู่รอดและสวัสดิภาพของบุคคลในชุมชน (Chapman 1970 อ้างใน จิตรเจริญ เวลาคี, 2522)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ให้ความหมาย ของคำว่า "ตำรวจ" ไว้ว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ตรวจตรา รักษาความสงบสุข จับกุมและปราบปรามผู้กระทำความผิดกฎหมาย เรียกชื่อตามหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ตำรวจนครบาล ตำรวจภูธร ตำรวจสันติบาล ตำรวจกองปราบ ตำรวจดับเพลิง ตำรวจน้ำ ตำรวจรถไฟ ตำรวจป่าไม้

Smith (1949 อ้างใน ประเสริฐ เมฆมณี, 2523) ได้กล่าวว่า POLICE หมายถึง องค์การ ซึ่งประกอบด้วยข้าราชการพลเรือนที่คัดเลือกมาจากประชาชนมีหน้าที่ปราบปรามอาชญากรรม ความวุ่นวายของมวลชนและควบคุมความเรียบร้อยในการใช้ถนนหนทาง นอกจากนี้แล้วยังได้มีการ วิเคราะห์ความหมายของตำรวจแยกเป็นรายตัวอักษร โดย พระเจ้าชาร์ลส์ที่ 5 แห่งฝรั่งเศสได้ทรง วิเคราะห์ศัพท์แยกเป็นรายอักษรดังนี้ (ประเสริฐ เมฆมณี, 2523)

P มาจาก Politeness	หมายถึง ความสุภาพเรียบร้อย
O มาจาก Obedience	หมายถึง เชื่อฟังคำสั่ง
L มาจาก Legal Knowledge	หมายถึง รู้กฎหมาย
I มาจาก Investigation	หมายถึง การสืบสวนสอบสวน
C มาจาก Cooperation	หมายถึง ความร่วมมือสามัคคีในหน้าที่
E มาจาก Energy	หมายถึง ความเข้มแข็งต่อการทำงานในหน้าที่

ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ได้ให้นิยามศัพท์ตำรวจไว้ว่า ตำรวจ คือ เจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ตรวจตรารักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ดังนั้น ความหมายของคำว่า ตำรวจ โดยทั่วไป หมายถึง เจ้าพนักงานของรัฐ ผู้ที่ กฎหมายได้ให้มีอำนาจและหน้าที่ รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

ปรัชญาของตำรวจ

Sir Robert Peel (อ้างใน ประเสริฐ เมฆมณี, 2523) บิดาของตำรวจอังกฤษ ได้กำหนด หลักการสำหรับวิชาชีพตำรวจไว้ในปี ค.ศ.1822 ซึ่งยังเป็นหลักการที่ทันสมัย ใช้ได้ทั่วไปเป็น หลักสากล ดังนี้

หลักการที่ 1 การป้องกันอาชญากรรมเป็นภารกิจพื้นฐานของตำรวจ ในฐานะตำรวจ เป็นผู้บังคับใช้กฎหมายเพื่อให้สังคมเกิดความสงบสุข ประชาชนปลอดภัยจากการตกเป็นเหยื่อ อาชญากรรมนั้น ตำรวจมีขั้นตอนการปฏิบัติ 3 ประการ ดังนี้

1. การป้องกันอาชญากรรม ตำรวจจะต้องเป็นแกนกลางในการที่จะเป็นผู้ริเริ่ม ส่งเสริมประชาชนให้เคารพต่อกฎหมายของบ้านเมือง ดำเนินชีวิตให้ถูกต้องตามหลักทำนองคลองธรรม เป็นผู้ให้ข่าวสารอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมให้ประชาชนได้รู้เพื่อหาทางช่วยกันป้องกัน

2. การยับยั้งอาชญากรรม เป็นปฏิบัติการของตำรวจในทางด้านจิตวิทยาให้เป็นที่เกรงขามของอาชญากร ให้ยับยั้งซึ่งใจไม่กล้าที่จะประกอบอาชญากรรม การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจที่มีลักษณะตอบสนองต่ออาชญากรรมที่เกิดขึ้นโดยฉับพลันต่อเหตุการณ์แล้ว ย่อมมีผลในการยับยั้งอาชญากรรม ดังนั้น ตำรวจจึงมีรูปแบบและเครื่องหมายโดยเฉพาะ อันเป็นสัญลักษณ์ของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์

3. การจับกุมและรวบรวมพยานหลักฐาน การจับกุมผู้กระทำความผิด เพื่อดำเนินการต่อไปตามขั้นตอนของขบวนการยุติธรรมนั้น ตำรวจต้องรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อชี้ให้เห็นว่าผู้กระทำความผิดได้กระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหา สำหรับพยานหลักฐานแห่งคดีนั้นถือได้ว่า เป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการกับผู้กระทำความผิด ตำรวจจะต้องมีความรู้พื้นฐานในการเก็บรวบรวมพยานหลักฐาน บางกรณีจำเป็นต้องอาศัยการพิสูจน์ด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ด้วย

หลักการข้อที่ 2 ตำรวจต้องได้รับความเคารพเชื่อถืออย่างแท้จริงจากประชาชน

สมรรถภาพของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่ย่อมขึ้นอยู่กับการยอมรับของประชาชนในขีดความสามารถ การประพฤติปฏิบัติ การวางตัวของตำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งความเคารพเชื่อถือจากประชาชน หลักการข้อที่ 2 นี้สอดคล้องกับปรัชญาตำรวจพื้นฐานที่ว่า งานของตำรวจจะสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชน ซึ่งถ้าปราศจากความร่วมมือของประชาชนแล้ว การทำงานของตำรวจย่อมไม่บรรลุวัตถุประสงค์ ฉะนั้นการที่ตำรวจจะได้มาซึ่งความร่วมมือจากประชาชนในสังคม ตำรวจต้องได้รับความเคารพเชื่อถืออย่างแท้จริงจากประชาชนก่อน ซึ่งหลักการอันนี้นักวิชาการตำรวจสมัยใหม่ได้นำไปประยุกต์ใช้ในกิจการตำรวจชุมชนสัมพันธ์ (Police Community Relations)

หลักการข้อที่ 3 การที่ประชาชนเคารพปฏิบัติตามกฎหมายเท่ากับเป็นการสร้างความเคารพศรัทธาของประชาชนที่มีต่อตำรวจ

การปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจนั้น จำเป็นต้องแสวงหาแนวทางและการปฏิบัติตนเป็นแบบฉบับให้ประชาชนร่วมมือในการเคารพปฏิบัติตามกฎหมายเพื่อก่อให้เกิดความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สินและเสถียรภาพของสังคม อันจะก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าของประชาชาติเป็นส่วนรวม และหากขาดความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินย่อมเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาความเจริญให้แก่ประเทศชาติ

ในภาวะสังคมปัจจุบัน ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ตำรวจต้องพยายามรักษาความสงบเรียบร้อยไว้ให้ได้ เพื่อความสอดคล้องกับการพัฒนาสังคม

ในสาขาอื่น ๆ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากมีภาวะสังคมหลายประการ ที่แสดงให้เห็นว่าอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายในสังคมได้ ไม่ว่าจะเป็นกรณีพิพาททางแรงงานก็ดี การเคลื่อนไหวทางการเมือง การเรียกร้องของกลุ่มชนในสังคม เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าวในหลายกรณีอาจจะเพิกเฉยต่อการเคารพกฎหมาย ข้อบังคับของสังคมในลักษณะที่เรียกกันว่า กฎหมู่ อยู่เหนือกฎหมาย เป็นต้น การที่ประชาชนเคารพปฏิบัติตามกฎหมายจึงถือได้ว่า เป็นหัวใจของทุกสังคมที่จะต้องสร้างจิตสำนึกนี้ให้แก่ประชาชนทุกคนเพราะต้องยอมรับกันว่า กฎหมายนั้นเป็นกติกาการปกครองของสังคม หากทุกคนปฏิบัติตามความสงบสุขย่อมเกิดขึ้นในสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคมจึงก่อให้เกิดพันธะที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย และตำรวจเองก็ทำหน้าที่ในการรักษากฎหมาย ฉะนั้น การที่ประชาชนเคารพปฏิบัติตามกฎหมาย จึงเท่ากับเป็นการเคารพให้เกียรติตำรวจในฐานะผู้รักษากฎหมาย

หลักการข้อที่ 4 ความร่วมมือสนับสนุนของประชาชนจะลดน้อยถอยลงเมื่อความรุนแรงของตำรวจในการปฏิบัติหน้าที่เพิ่มขึ้น

ระดับความร่วมมือหรือสนับสนุนของประชาชนจะมีสูงหรือต่ำนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับกรปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ และหากเจ้าหน้าที่ตำรวจใช้กำลังกายหรืออาวุธ ตลอดจนใช้ความรุนแรงโดยปราศจากเหตุผลอันสมควรในการปฏิบัติหน้าที่แล้ว ก็ย่อมส่งผลให้ระดับความร่วมมือของประชาชนต่ำลง ตรงกันข้ามหากเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้วยความละมุนละม่อม สุภาพ ให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนด้วยความจริงใจ หลีกเลี่ยงการใช้อำนาจ การขู่กรโชก ระดับความร่วมมือที่จะได้รับจากประชาชนจะอยู่ในเกณฑ์ดี ดังนั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจจึงจำเป็นต้องใช้ความสุ่มรอบคอบ หนักแน่น อดทน ในการแก้ไขเหตุการณ์ โดยคำนึงถึงความสงบสุขของประชาชนเป็นที่ตั้ง

หลักการข้อที่ 5 ตำรวจต้องปฏิบัติหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายด้วยความยุติธรรม

ในการบังคับใช้กฎหมายของตำรวจนั้น มีหลักการพื้นฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ คือดำเนินการด้วยความยุติธรรม โดยไม่เลือกเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา หรือสถานะทางสังคม มีความเสมอภาคต่อประชาชนที่เข้ามาเกี่ยวข้องในบางโอกาส

หลักการข้อที่ 6 ตำรวจควรใช้กำลังในกรณีจำเป็นที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

ในการบังคับใช้กฎหมายของตำรวจนั้นมีบางกรณีที่ตำรวจอาจจำเป็นต้องใช้กำลังกาย หรือ อาวุธในการเข้าระงับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อนำความสงบสุขกลับคืนสู่สังคม เป็นต้นว่า ใน

กรณีคนร้ายมีอาวุธปืนยิงต่อสู้ ชัดขึ้นการจับกุมของเจ้าหน้าที่ตำรวจเช่นนี้ ตำรวจอาจจำเป็นต้องใช้อาวุธปืนเพื่อป้องกันชีวิตทรัพย์สินผู้อื่น อย่างไรก็ตามก็ดีตำรวจเองต้องนึกอยู่เสมอว่า การใช้กำลังไม่ว่าจะกำลังกายหรืออาวุธนั้น เป็นการเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความสูญเสียต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้อื่นได้ อีกทั้งเกี่ยวกับการถูกวิพากษ์วิจารณ์จากประชาชนในชุมชนได้ จึงจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจโดยรอบคอบและใช้เมื่อจำเป็นต่อการควบคุมสถานการณ์ให้เกิดความสงบสุข เรียบร้อย และเป็นกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้เท่านั้น

หลักการข้อที่ 7 ตำรวจก็คือประชาชนและประชาชนก็คือตำรวจ

เป็นการชี้ให้เห็นว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างตำรวจกับประชาชนเป็นสิ่งที่ต้องมี เป็นพื้นฐานและปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน้าที่ของตำรวจ ระดับความร่วมมือของประชาชนที่ตำรวจได้รับการธำรงรักษาไว้ซึ่งสัมพันธ์ภาพอันดีอย่างสม่เสมอของตำรวจกับประชาชนนั้น ย่อมนำไปสู่ความเป็นจริงในจารีตประเพณีที่ว่า ตำรวจคือประชาชน และประชาชนคือตำรวจ และต่อมาภายหลังประชาชนได้มอบหมายหน้าที่ให้สมาชิกในสังคมบางคนทำหน้าที่ตำรวจจึงเห็นได้ว่า ตำรวจกับประชาชนมีความใกล้ชิดกันมากเป็นพื้นฐานมาแต่เดิม ดังนั้นแม้ว่ากิจการตำรวจในปัจจุบันนี้จะได้รับการพัฒนาให้มีความเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใดก็ตาม หลักการดังกล่าวข้างต้นยังทันสมัย และจำเป็นที่ตำรวจต้องธำรงรักษาไว้ แต่หากตำรวจยังพัฒนาและยิ่งแยกตัวเองห่างเหินออกจากประชาชนแล้ว นั้นย่อมหมายความว่าความร่วมมือของประชาชนที่จะให้กับตำรวจย่อมลดน้อยลง ความสำเร็จในการทำงานของตำรวจก็ย่อมจะลดน้อยลงไปด้วย

หลักการข้อที่ 8 ตำรวจเป็นตัวแทนของกฎหมาย

ในฐานะที่ตำรวจเป็นตัวแทนของสังคมที่มีอำนาจบังคับใช้กฎหมายเพื่อความสงบเรียบร้อย และความปลอดภัยของประชาชน ตำรวจจะต้องบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามเจตนารมณ์และหลักแห่งกฎหมาย (Rule of Law) ปราศจากอคติแต่อย่างใด ๗ ทั้งสิ้น ต้องมีความรอบคอบในการวินิจฉัยเหตุการณ์ที่ต้องตัดสินใจปฏิบัติการเพราะต้องพึงระลึกอยู่เสมอว่าในการบังคับใช้กฎหมายนั้น ย่อมมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ไม่มากนักน้อย เป็นต้นว่า การจับกุมตัวมาควบคุม ดังนั้น ตำรวจจึงต้องมีความเป็นธรรมและเป็นกลางในการบังคับใช้กฎหมาย หลีกเลี่ยงการปฏิบัติการในลักษณะที่ตัวเองเป็นผู้พิพากษาคดีเสียเอง โดยที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายจะทำได้ ในลักษณะที่เรียกว่า "ศาลเตี้ย" แม้ว่าจะงานของตำรวจจะต้องใช้ความฉับพลันและต้องรีบตัดสินใจให้ทันทั่วทั้งในการแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าหรือบางกรณีอาจจะต้องเสี่ยงต่อชีวิตในการบังคับใช้กฎหมายก็ตาม

หลักการข้อที่ 9 ความปลอดภัยจากอาชญากรรมและความยุ่งเหยิงเป็นการทดสอบถึงประสิทธิภาพของตำรวจ

ความปลอดภัยในชีวิต ทรัพย์สิน และความสงบเรียบร้อยในสังคมเป็นประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมสำหรับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้น โดยทั่วไปแล้วจะยึดถืออาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมเป็นหลัก โดยเฉพาะ สถิติอาชญากรรมของทางราชการโดยตำรวจเป็นผู้รวบรวมจัดทำขึ้น เป็นที่รู้จักในนามสถิติอาชญากรรม ซึ่งตำรวจถือว่า เป็นสถิติที่ดีที่สุดในบรรดาสถิติอาชญากรรมของทางราชการด้วยกัน อย่างไรก็ตามสถิติอาชญากรรมของตำรวจนั้นเป็นเพียงกลุ่มตัวอย่างอาชญากรรมที่เกิดขึ้นทั้งหมด พึงง่าย ๆ ว่าเป็นส่วนหนึ่งของอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น เนื่องจากขีดจำกัดสถิติของอาชญากรรม ไม่สามารถบอกถึงอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจริงในสังคมได้ จึงได้มีการพยายามจะพัฒนาเครื่องชี้ภาวะอาชญากรรมเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เป็นต้นว่า การวิจัยถึงผู้ตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม เพื่อให้ทราบถึงอาชญากรรมที่น่าจะเกิดขึ้นจริงในสังคม และทัศนคติที่แท้จริงของประชาชนที่มีต่ออาชญากรรม โดยหลักความเป็นจริงแล้ว ความรู้สึกของประชาชนเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินนั้น มีการแสดงออกมาในรูปต่าง ๆ อยู่แล้ว เช่น ความมั่นคงแข็งแรงของรั้วบ้าน ประตู หน้าต่างของอาคารบ้านเรือน การใช้เหล็กดัดป้องกันประตูหน้าต่างของบ้านเรือน การใช้เครื่องสัญญาณเตือนภัย กันขโมย การมีอาวุธปืน และการพกพาอาวุธปืน ตลอดจนข่าวสารอาชญากรรมที่ปรากฏในสื่อมวลชน การเพิ่มขึ้นของยามรักษาความปลอดภัยในภาคเอกชน ซึ่งทั้งหมดอาจกล่าวได้ว่าเครื่องชี้อาชญากรรมระดับชาวบ้าน เป็นสิ่งหนึ่งที่ชี้ถึงประสิทธิภาพของตำรวจในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมได้เป็นอย่างดี

2. หน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

ตำรวจชั้นประทวน ได้แก่ ตำรวจที่มียศตั้งแต่นายดาบตำรวจจนถึงพลตำรวจ จะมีหน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นตำรวจ แต่จะมีหน้าที่เพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะงานที่รับผิดชอบ ประเสริฐ รุจิรวงศ์ (2506) ซึ่งกล่าวถึงลักษณะหน้าที่ของตำรวจที่จะต้องปฏิบัติอาจแบ่งได้ดังนี้

1. การป้องกันอาชญากรรม
2. การปราบปรามอาชญากรรม
3. การคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน
4. การรักษาความปลอดภัยของชาติ
5. การบริหารงานทั่วไป

มนต์ชัย พันธุ์คงชื่น (2518) กล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเพื่อลดปัญหาอาชญากรรมไว้ดังนี้

1. การจัดสายตรวจออกตรวจท้องที่
2. การจัดสายตรวจร่วมหรือสายตรวจผสมระหว่างเขตพื้นที่หรือท้องที่ที่อยู่ติดกัน
3. การจัดหน่วยสืบสวน หรือทีมสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิด
4. การจัดตั้งหน่วยปราบปรามเฉพาะกิจ
5. การจัดระดมกำลังตำรวจ กวาดล้างในเขตพื้นที่เป็นครั้งคราวตามความเหมาะสม
6. การเสริมสร้างกำลังใจ และขวัญของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติงานด้วยความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต และทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และการให้หลักประกันการปฏิบัติงาน
7. กวดขันปราบปรามเจ้าหน้าที่ที่ทุจริต ช่วยเหลือผู้กระทำความผิด หรือรู้เห็นเป็นใจกับคนร้าย

กริช ปังฉิมสวัสดิ์ (2518) อ้างถึงอำนาจหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

1. ในฐานะที่ตำรวจเป็นเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อย ย่อมมีอำนาจในการสืบสวนคดีอาญาได้ทั่วราชอาณาจักร
2. ในฐานะที่ตำรวจเป็นพนักงานสอบสวน ย่อมมีอำนาจทำการสอบสวนคดีอาญาได้ภายในเขตอำนาจตน ตามที่กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดหน่วยงาน เขตอำนาจการรับผิดชอบ และเขตพื้นที่การปกครองของหน่วยราชการในกรมตำรวจ
3. มีอำนาจจับกุมบุคคลผู้กระทำความผิดอาญา ทั้งในกรณีที่มีหมายจับและไม่มีหมายจับตลอดถึงการตรวจค้นบุคคลในที่สาธารณะ
4. มีอำนาจควบคุมบุคคลผู้ถูกจับได้ตามกำหนดเวลาที่กฎหมายให้อำนาจไว้
5. มีอำนาจตรวจค้นเคหสถานที่อยู่อาศัยและสำนักงานของบุคคลอันเป็นที่รโหฐานได้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

Wilson และ Clinton (1972 อ้างถึงใน ประทีป ปิยะทัตศรี 2533) ได้กล่าวว่าหน้าที่ตำรวจ คือ

1. การป้องกันอาชญากรรม
2. การปราบปรามอาชญากรรม
3. จับกุมผู้กระทำความผิดกฎหมาย ติดตามให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินที่สูญหายและรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด
4. รักษาระเบียบกฎเกณฑ์ ข้อบังคับอื่น ๆ เช่น การปฏิบัติตามกฎจราจร ตลอดจนให้บริการอื่น ๆ

Levine และ คณะ (1980) ได้กล่าวว่า หน้าทีสำรวจในปัจจุบัน มีดังนี้

1. หน้าทีในการตอบสนองนโยบายทางการเมืองของฝ่ายปกครอง เช่น การขัดขวางผู้ประท้วงการทำสงครามของสหรัฐากับเวียดนาม ในสมัยประธานาธิบดีนิกสัน และประธานาธิบดีจอนห์สัน เป็นต้น
 2. หน้าทีในการพิทักษ์ศีลธรรมอันดีในสังคม เช่น การกวาดล้างความชั่วร้ายต่าง ๆ ได้แก่ พวกเมาสูรา พวกเสพกัญชา พวกเล่นการพนัน พวกค้ายหนังสือลามกอนาจาร และพวกค้าประเวณี เป็นต้น
 3. หน้าทีในการให้บริการชุมชน รักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม และป้องกันอาชญากรรม หน้าทีนี้สำรวจต้องใช้เวลามากกว่าหน้าทีในสองประการข้างต้น
- หน้าทีการงานของเจ้าหน้าที่สำรวจชั้นประทวนและพลสำรวจ บางหน้าทีได้มีระเบียบการสำรวจกำหนดไว้โดยชัดแจ้ง แต่บางหน้าทีก็ไม่มีระเบียบการกำหนดไว้ หน้าทีที่มีระเบียบการกำหนดไว้ ได้แก่ หน้าทีจากกองร้อย เสมียนพิเศษ เสมียนประจำวัน สิบตำรวจเวร ตำรวจตู้ยาม พนักงานรับส่งหนังสือ ส่วนหน้าทีสำรวจนั้น ๆ จะได้กำหนดให้ทำหน้าทีที่ระบุไว้ในระเบียบการสำรวจไม่เกี่ยวกับคดี

จากความหมายปรัชญาของตำรวจ ตลอดจนหน้าที่ของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ที่ได้กล่าวมาแล้ว แสดงให้เห็นว่าตำรวจมีภารกิจและหน้าที่มากมาย หากตำรวจมีความเชื่อ ความรู้สึกที่ดีหรือไม่ดีต่อการเป็นตำรวจแล้ว ย่อมมีผลกระทบต่อประชาชนและสังคมเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยจึงศึกษาเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของตำรวจชั้นประทวนโดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล และดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของทฤษฎีดังกล่าว ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอกำหนดถึงทฤษฎีนี้พอสังเขป รวมทั้งงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ ที่ใช้ทฤษฎีนี้เพื่อการตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้

3. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล (A Theory of Reasoned Action)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล คือ ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีความสังเขปดังนี้ (Ajzen and Fishbein, 1980 และ อีระพร อุวรรณโน, 2528)

ความหมาย (Definition) ของทัศนคติตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลหมายถึง ความรู้สึกของมนุษย์ที่มีต่อพฤติกรรมใด ๆ ในทางที่ดี-ไม่ดี หรือ ชอบ-ไม่ชอบ โดยมีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) เป็นองค์ประกอบของความรูสึกนั้น

ฐานคติ (Assumption) ของทฤษฎีมีว่า มนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลของตนอย่าง เป็นระบบ มนุษย์พิจารณาผลที่อาจจะเกิดขึ้นจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือทำหรือไม่ ทำพฤติกรรมนั้น

ใจความของทฤษฎีโดยสังเขป

1. พฤติกรรมของมนุษย์ (Behavior or B) ส่วนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของ เจตนาของบุคคล ซึ่งเจตนาเรียกว่า เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention or I)

พฤติกรรมของมนุษย์สามารถวัดหรือสังเกตได้โดย

วิธีที่ 1 ให้นักลกระบุจากทางเลือกที่กำหนดให้ 2 ทาง คือ ทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น

วิธีที่ 2 วัดปริมาณของการกระทำเมื่อได้ทำพฤติกรรมนั้นแล้ว ซึ่งจะได้จำนวนที่ต่าง ากันของพฤติกรรมนั้น

วิธีที่ 3 สังเกตพฤติกรรมที่ซ้ำ ๆ กันในช่วงเวลาหนึ่ง จะทำให้ทราบว่าพฤติกรรมนั้น เกิดบ่อยแค่ไหน

การกำหนดพฤติกรรมที่จะศึกษาจำเป็นต้องกำหนดโดยคำนึงถึง

1.1 การกระทำ (Action) จะต้องกำหนดว่าเป็นการกระทำอย่างเดี่ยว (Singel Act) เช่น การให้ลูกกินอาหาร การสูบบุหรี่ เป็นต้น หรือเป็นกลุ่มการกระทำ (Behavior Category) เช่น การออกกำลังกาย ซึ่งอาจประกอบด้วยการกระทำย่อย ๆ หลายการกระทำ เช่น การวิ่ง การ กระโดดเชือกหรือการเล่นฟุตบอล เป็นต้น

1.2 เป้าหมาย (Target) หมายถึง เป้าหมายของการกระทำ เช่น การให้ลูกกิน อาหารข้างต้นอาจกำหนดเป้าหมายให้เป็นนมแม่

1.3 เวลา (Time) หมายถึง เวลาที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกิน นมแม่ตอนค่ำ

1.4 บริบท (Context) หมายถึง สถานการณ์ที่พฤติกรรมที่เราสนใจศึกษาจะเกิดขึ้น เช่น การกินนมแม่ที่บ้าน

2. เจตนาเชิงพฤติกรรม (Behavioral Intention or I) คือ ความน่าจะเป็นโดยอัตนัย ของบุคคลว่าจะแสดงพฤติกรรมที่ระบุนาน้อยเพียงใด ตามทัศนะของ Ajzen และ Fishbein เจตนาจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมและเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้ด้วย หากมีการวัดที่เหมาะสม (Ajzen และ Fishbein, 1980) เจตนาที่ไม่สามารถทำนายพฤติกรรมได้เนื่องจากมีปัจจัยที่มี อิทธิพลต่อความหนักแน่นของความสัมพันธ์ระหว่างเจตนาและพฤติกรรม ได้แก่ ความ สอดคล้องระหว่างเจตนาับพฤติกรรม และความคงที่ของเจตนา เจตนาสามารถวัดได้โดยวิธี ดังนี้

วิธีที่ 1 เมื่อเจตนามีความสอดคล้องกับพฤติกรรมเฉพาะอย่างสามารถวัดได้โดยให้ระบุเจตนาว่า จะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้น

วิธีที่ 2 เมื่อเจตนามีความสอดคล้องกับพฤติกรรมที่มีหลายทางเลือก สามารถวัดได้โดยให้ระบุทางเลือกที่ตั้งใจว่าจะกระทำมากน้อยเพียงใด หรืออาจจะมีตัวเลือกให้ระบุให้ชัดเจน เจตนาเชิงพฤติกรรมขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ปัจจัย คือ

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล (Personal Factor) ได้แก่ เจตคติต่อพฤติกรรม (Attitude Toward a Behavior or A) หมายถึง การประเมินทางบวกหรือทางลบของบุคคลต่อการกระทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen และ Fishbein, 1980) หรือ หมายถึง การตัดสินใจของบุคคลว่า การแสดงพฤติกรรมนั้น ดี-เลว ชอบ-ไม่ชอบ

Ajzen และ Fishbein ได้เสนอวิธีการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมไว้ 2 วิธี ซึ่งอาจจะเรียกได้ว่าการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมโดยตรง และการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมโดยทางอ้อม

ก. การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมโดยตรงเป็นการประเมินความรู้สึกของบุคคลต่อพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งในทางที่ ดี - ไม่ดี ชอบ - ไม่ชอบ ด้วยมาตราจำแนกความหมาย (Semantic Differential) ของ Osgood และ คณะ (Osgood et.al, 1975) หรืออีกวิธีหนึ่งอาจให้ผู้ตอบแสดงพฤติกรรมของเขาออกมาโดยตรง

ข. การวัดเจตคติต่อพฤติกรรมโดยทางอ้อม ขึ้นอยู่กับความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบของการกระทำ (Behavioral Beliefs or B) และการประเมินผลกระทบของการกระทำ (Evaluation of the Outcomes or E)

ในทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติเป็นองค์ประกอบของความเชื่อซึ่งความเชื่อหมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตนัยของบุคคลที่เห็นว่าที่หมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะเฉพาะอย่าง ความเชื่อที่เป็นรากฐานของเจตคติต่อพฤติกรรมเรียกว่าความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (Behavioral Belief) โดยที่บุคคลจะมีความเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลกระทบทางบวกก็จะมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมนั้น หรือถ้าเชื่อว่าการกระทำพฤติกรรมที่นำไปสู่ผลกระทบทางลบก็จะมีเจตคติที่ไม่ดีต่อพฤติกรรมนั้น เกี่ยวกับความเชื่อ Fishbein และ Ajzen กล่าวว่า บุคคลมีความเชื่อต่าง ๆ มากมายต่อที่หมายหนึ่ง แต่มีความเชื่อจำนวนเล็กน้อยเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับเจตคติ จากการวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการข่าวสารได้เสนอไว้ว่าบุคคลสามารถจะรับรู้และใส่ใจข้อความในช่วงขณะใดขณะหนึ่งได้เพียง 5-9 ข้อความ (G.A.Miller, 1956 ; Woodworth and Schlosberg, 1954 ; Mandler, 1967 อ้างใน อัจฉราพร สุวรรณพล, 2529)

ดังนั้นเจตคติต่อเป้าหมายของบุคคลในขั้นต้นถูกกำหนดจากความเชื่อต่อเป้าหมายไม่มากไปกว่า 5-9 ความเชื่อ เรียกกลุ่มความเชื่อนี้ว่า ความเชื่อเด่นชัด (Salient Belief) ซึ่งจะทราบความเชื่อเด่นชัดของบุคคลต่อที่หมายได้โดยการถามให้ตอบแบบอิสระ (Free-response Format) เกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพและลักษณะเฉพาะอย่างของผลกรรมที่เกิดจากการแสดงพฤติกรรมโดยพิจารณาเฉพาะข้อมูลของความเชื่อเด่นชัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรที่มีความเชื่อสูง (Modal Salient Beliefs) ซึ่งมีวิธีการดังนี้ (Ajzen และ Fishbein, 1980)

วิเคราะห์เนื้อหาของความเชื่อต่าง ๆ ที่แตกต่างกันเป็นรายบุคคล จัดกลุ่มความเชื่อที่มีต่อผลกรรมเหมือนกัน และนับความถี่แต่ละผลกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกันหรือเป็นอิสระต่อกัน พิจารณาคัดเลือกข้อความเชื่อเด่นชัดโดยเลือกข้อความเชื่อที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดจำนวน 10-12 ความเชื่อ หรือข้อความเชื่อที่มีความถี่สูงสุดไปจนถึงข้อความเชื่อที่ทำให้รวมความถี่ได้ร้อยละ 75 ของความถี่รวมทั้งหมดของทุก ๆ ข้อความเชื่อ

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติต่อพฤติกรรมของบุคคลสามารถทำนายได้จากผลรวมนี้ทั้งหมดของผลคูณของการประเมินผลกรรมแต่ละอย่าง กับความเชื่อเด่นชัดที่ว่า การแสดงพฤติกรรมนั้นจะนำไปสู่ผลกรรมนั้น (Ajzen และ Fishbein, 1980) และบางครั้งก็เรียกว่า เป็นการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทางอ้อม ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสมการ

$$A_B = f \left| \begin{array}{c} n \\ \sum b_i e_i \\ i = 1 \end{array} \right|$$

A_B = เจตคติต่อพฤติกรรม

b_i = ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม

e_i = การประเมินผลกรรม

n = จำนวนความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

สมการนี้ได้พัฒนาจากทฤษฎีทัศนคติที่ระบุว่า (Fishbein และ Ajzen, 1975)

1. บุคคลมีความเชื่อหลายอย่างเกี่ยวกับที่หมายอย่างหนึ่ง นั่นคือ อาจเชื่อว่าที่หมายมีความสัมพันธ์กับลักษณะบางอย่าง ที่หมายอื่นหรือเป้าหมายบางอย่าง (b_i)

2. ลักษณะที่มีความสัมพันธ์กับที่หมายนั้น มักจะมีการประเมินควบคู่อยู่ด้วย ซึ่งอาจเรียกว่าเจตคติต่อลักษณะนั้น ๆ (e_i)

3. จากการเรียนรู้โดยการวางเงื่อนไข บุคคลจะเรียนรู้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อที่สัมพันธ์กับที่หมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วย (b_i, e_i) กับที่หมายของเจตคติ

n

4. ความเชื่อสัมพันธ์กับที่หมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วยจะรวมตัวกัน ($\sum_{i=1}^n b_i e_i$)

$i = 1$

5. ในโอกาสข้างหน้า ที่หมายของเจตคติจะกระตุ้นให้บุคคลแสดงความเชื่อโดยส่วนรวมที่สัมพันธ์กับที่หมายโดยมีการประเมินอยู่ด้วยหรือเป็นการแสดงเจตคติโดยส่วนรวมนั่นเอง

ปัจจัยทางสังคม (Social factor) ได้แก่ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norm or SN) หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอ้อมของบุคคลที่มีต่อผู้อื่นที่บุคคลนั้นให้ความสำคัญ โดยรับรู้ว่ามีบุคคลดังกล่าวอ้างอิงถึงนั้นคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมที่ระบุนั้น (Ajzen และ Fishbein, 1980) การรับรู้ที่เขาส่งให้มีความสำคัญอาจจะคิดหรือไม่คิดเช่นนั้นจริง ๆ ก็ได้

Fishbein และ Ajzen ได้เสนอวิธีวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงไว้ 2 วิธี ซึ่งอาจเรียกว่าการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงโดยตรง และการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงโดยทางอ้อม

ก. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงโดยตรง เป็นการประเมินความเชื่อของเขาที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อเขา ที่คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมที่ระบุนั้น รูปแบบการวัดอาจเป็นได้ดังนี้

บุคคลส่วนมากที่สำคัญต่อฉันคิดว่า

ฉันควร _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ฉันไม่ควร

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช้ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก

2 อย่าง

- แสดงพฤติกรรมนั้น

จากทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล มีแนวคิดว่ายิ่งบุคคลรับรู้ว่ามีผู้อื่นที่เขาส่งให้มีความสำคัญคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้นมากเท่าใด เขาก็จะมีเจตนาที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นมากขึ้นเท่านั้น

ข. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงโดยทางอ้อม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นองค์

ประกอบของความเชื่อ แต่เป็นความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำของตน (Normative Belief or NB_i) ได้มาจากการรับรู้ความคาดหวังของบุคคลพิเศษหรือกลุ่มพิเศษ ที่คิดว่าเขาควรจะทำหรือไม่ทำพฤติกรรมนั้นและเขาจะใช้ข้อมูลนี้ในการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Subjective Norms) ได้มาจากความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มบุคคลที่เขาให้ความสำคัญ คิดว่าเขาควรหรือไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น (Ajzen และ fishbien, 1980) ซึ่งต่าง กันที่บุคคลพิเศษ หรือกลุ่มพิเศษกับบุคคลที่เขาให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับ ทัศนะของกลุ่มอ้างอิงกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

การศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงที่เด่นชัด (Salient Referents) เช่นเดียวกันกับศึกษาความ เชื่อเด่นชัดที่กล่าวมาแล้ว โดยการถามให้ตอบแบบอิสระ (Free Response Format) โดยเลือก กลุ่มอ้างอิงที่ถูกระบุถึงมากที่สุดของกลุ่มตัวอย่างไว้ทั้งที่เป็นฝ่ายสนับสนุนและคัดค้าน ซึ่งจัดอยู่ใน รูปกลุ่มอ้างอิงที่มีความถี่สูง (Model Normative Beliefs) (Ajzen และ fishbien, 1980) เมื่อได้กลุ่มอ้างอิงเด่นชัดแล้วก็สามารถวัดความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะของกลุ่มอ้างอิงได้โดยใช้มาตร วัดเช่นเดียวกับการวัดทัศนคติต่อพฤติกรรม อย่างไรก็ตามการรู้เฉพาะความเชื่อของบุคคลได้ จะ ต้องรู้การประเมินแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (Motivation to Comply or MC) ของ แต่ละกลุ่มด้วย (Ajzen และ fishbien, 1980)

รูปแบบของการวัดเกี่ยวกับความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะของกลุ่มอ้างอิงเป็นดังนี้

คนที่มีความสำคัญต่อฉันส่วนมากคิดว่า

ฉันควร _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ฉันไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

- แสดงพฤติกรรมนั้น

รูปแบบการวัดเกี่ยวกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเป็นดังนี้

พ่อของฉันคิดว่า

ฉันควร _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ฉันไม่ควร
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

- แสดงพฤติกรรมนั้น

ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลสามารถทำนาย การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคล ได้จากผลรวมทั้งหมดของผลคูณ ระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะของกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง บางครั้งเรียกว่าการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม สามารถคำนวณได้จากสมการ

$$SN = f \left| \begin{array}{c} m \\ \sum_{i=1}^m NB_i MC_i \end{array} \right|$$

SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

NB_i = ความเชื่อเกี่ยวกับทัศนะของกลุ่มอ้างอิง i

MC_i = แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง i

m = จำนวนกลุ่มอ้างอิง

3. ความสำคัญเชิงสัมพันธของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (w_1, w_2)

ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล เจตคติทางบวกต่อพฤติกรรมถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้น และถ้ามีเจตคติทางลบถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรทำพฤติกรรมนั้น และถ้ามีเจตคติทางลบถ้าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาไม่ควรทำพฤติกรรมนั้น ซึ่งส่วนมากจะพบเกิดขึ้นเช่นนี้ (Ajzen และ Fishbein, 1980) แต่บางครั้งองค์ประกอบทั้งสองก็ไม่ไปด้วยกัน เช่น บุคคลอาจมีเจตคติทางลบต่อพฤติกรรมแต่เชื่อว่าบุคคลที่มีความสำคัญต่อเขาคิดว่าเขาควรแสดงพฤติกรรมนั้น ดังนั้นเจตนาของบุคคลจะขึ้นอยู่กับความสำคัญเชิงสัมพันธขององค์ประกอบทั้งสอง (องค์ประกอบเกี่ยวกับเจตคติและองค์ประกอบเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง) องค์ประกอบทั้งสองนี้จะมีน้ำหนักที่บ่งถึงความสำคัญเชิงสัมพันธที่เป็นตัวกำหนด เจตนา น้ำหนักของความสำคัญเชิงสัมพันธนี้อาจจะเปลี่ยนจากพฤติกรรมหนึ่งไปอีกพฤติกรรมหนึ่ง น้ำหนักขององค์ประกอบทั้งสองร่วมกันทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมใช้ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ดังนั้นเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จึงเป็นตัวแปรทำนายที่ใช้ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ด้วยสมการถดถอยพหุคูณจะได้

ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณมาตรฐาน (w_1, w_2) ใช้ประมาณค่าน้ำหนักในการทำนาย ซึ่งเป็นค่าที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ของเจตคติต่อพฤติกรรมและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม (Ajzen และ Fishbein, 1980) ดังสมการต่อไปนี้

$$I = f \left| w_1 A_B + w_2 SN \right|$$

I = เจตนาเชิงพฤติกรรม

A_B = เจตคติเชิงพฤติกรรม

SN = การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

w_1, w_2 = น้ำหนักที่ได้จากการคำนวณสมการถดถอยพหุคูณ

4. ตัวแปรภายนอก (External variables) (Ajzen และ Fishbein, 1980)

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลระบุว่าตัวแปรภายนอกอื่น ๆ จะไม่มีอิทธิพลต่อเจตนาและพฤติกรรมโดยตรง ตัวแปรภายนอกเหล่านั้นได้แก่

4.1 ตัวแปรชีวสังคม (Demographic variable) เช่น อายุ เพศ อาชีพ สภาพเศรษฐกิจและสังคม ศาสนา การศึกษา ฯลฯ

4.2 เจตคติต่อเป้าหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมนั้น เช่น เจตคติต่อบุคคล เจตคติต่อสถาบันและเจตคติต่อการเมือง

4.3 ลักษณะทางบุคลิกภาพ (Personality traits) เช่น ลักษณะเก็บตัว ลักษณะเปิดเผยตนเอง มีอาการทางประสาท มีอำนาจและมีลักษณะเด่น เป็นต้น

ตัวแปรภายนอกเหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อเจตนาและพฤติกรรมในทางอ้อมเท่านั้น กล่าวคือจะมีอิทธิพลต่อความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม การประเมินผลกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หรือมีอิทธิพลต่อความสำคัญเชิงสัมพัทธ์ขององค์ประกอบเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (w_1, w_2) ทางใดทางหนึ่งหรือทั้งหมด ซึ่งผลกระทบทางอ้อมนี้จะส่งผลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมของบุคคล และทำให้มีผลกระทบต่อพฤติกรรมได้ก็ต่อเมื่อเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ หรือเมื่อผลการวัดเจตคติต่อพฤติกรรมทั้งทางตรงและทางอ้อม ผลการวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความ

สัมพันธ์เชิงสัมพันธ์ขององค์ประกอบเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญต่อการทำนายเจตนา และส่งผลถึงพฤติกรรมต่อเมื่อสหสัมพันธ์ระหว่างเจตนา และพฤติกรรมมีค่าสูง แม้ว่าบางครั้งจะพบว่าตัวแปรภายนอกมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมใน เวลาหนึ่งแต่มันจะสัมพันธ์กันไปในไม่นาน ดังนั้น Fishbein และ Ajzen จึงกล่าวหาว่าไม่มีความ จำเป็นที่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกและพฤติกรรม เพราะว่ามันมีผลที่ไม่คงเส้น คงวาต่อความเชื่อที่เป็นรากฐานของพฤติกรรม

ขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถามมาตรฐานตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ

Ajzen และ Fishbein (1980)

1. กำหนดพฤติกรรมในแง่ของการกระทำ (Action) ที่หมาย (Target) บริบท (Context) และ เวลา (Time) เช่น การเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

จากตัวอย่างนี้ การกระทำ คือ การเรียนต่อ

ที่หมาย คือ สายอาชีพ

เวลา คือ หลังจากเรียนจบชั้น ม.3

การกำหนดพฤติกรรมนี้ ผู้กำหนดจะต้องแน่ใจว่าตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการจริง ๆ การ วัดอาจวัดเพียงว่า ทำ - ไม่ทำ หรือบางกรณีก็วัดว่าทำมากน้อยแค่ไหน

2. กำหนดเจตนาเชิงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น ตั้งใจว่าจะเรียนต่อใน สายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

รูปแบบของการวัดที่เสนอแนะ

ฉันตั้งใจว่าจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

เป็นไปได้ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ เป็นไปไม่ได้

มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก

2 อย่าง

3. กำหนดเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงให้สอดคล้องกับพฤติกรรม เช่น

3.1 เจตคติต่อการเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

3.2 การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

4. กระตุ้นให้คนตอบผลกระทบและแหล่งอ้างอิง เด่นชัด

4.1 ผลกระทบที่เด่นชัด (หรือความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม)

ก. ท่านคิดว่าการทำงานที่ท่านจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3 จะก่อให้เกิดข้อดีอะไรบ้าง

ข. ท่านคิดว่าการทำงานที่ท่านจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3 จะก่อให้เกิดข้อเสียอะไรบ้าง

ค. ท่านคิดว่าการทำงานที่ท่านจะเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3 จะก่อให้เกิดผลอื่นใดตามมาอีกบ้าง

4.2 แหล่งอ้างอิงเด่นชัด (หรือความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง)

ก. มีคนหรือกลุ่มคนใดบ้างที่จะสนับสนุนให้ท่านเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

ข. มีคนหรือกลุ่มคนใดบ้างที่จะคัดค้านไม่ให้ท่านเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

ค. เมื่อท่านคิดถึงการเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3 ทำให้ท่านคิดถึงใครอีกบ้างไหม

คำตอบที่ได้จากข้อ 4.1, 4.2 สามารถนำมาหาความถี่เพื่อหาผลกระทบเด่นชัดที่มีความถี่สูง (ใช้ร้อยละ 75 ของความเชื่อทั้งหมด) และแหล่งอ้างอิงเด่นชัดที่มีความถี่สูง

5. กำหนดความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม การประเมินผลกระทบความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม เช่น

5.1 ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม

การเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3 ของข้าพเจ้าจะทำให้ข้าพเจ้าหางานทำได้ง่ายหลังจบการศึกษา

5.2 ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง

พ่อแม่ของข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าควรเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

รูปแบบของการวัดที่เสนอแนะ

(1) ความเชื่อเกี่ยวกับพฤติกรรม เช่น

การเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3 ของข้าพเจ้า จะทำให้

ข้าพเจ้าหางานทำได้ง่ายหลังจบการศึกษา

เป็นไปได้ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ เป็นไปไม่ได้
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

(2) การประเมินผล เช่น

การหางานทำได้ง่ายหลังจบการศึกษาคือสิ่งที่

ดี _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ดี
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

(3) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง เช่น

พ่อแม่ของข้าพเจ้าเห็นว่าข้าพเจ้าควรเรียนต่อในสายอาชีพหลังจากเรียนจบชั้น ม.3

ควรเรียน _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ควรเรียน
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

(4) แรงจูงใจที่จะคล้อยตาม เช่น

โดยทั่วไปท่านต้องการทำตามในสิ่งที่พ่อแม่ของท่านประสงค์จะให้ท่านทำเพียงใด

ต้องการ _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ : _____ ไม่ต้องการ
 มาก ปานกลาง น้อย ไม่ใช่ทั้ง น้อย ปานกลาง มาก
 2 อย่าง

ข้อกระทงทุกข้อในมาตรนี้ (ยกเว้นแรงจูงใจที่จะคล้อยตาม) ให้คะแนน -3 ไปจนถึง +3 ส่วนแรงจูงใจที่จะคล้อยตามให้คะแนนจาก 1 ไปจนถึง 7

การวิเคราะห์ข้อมูล

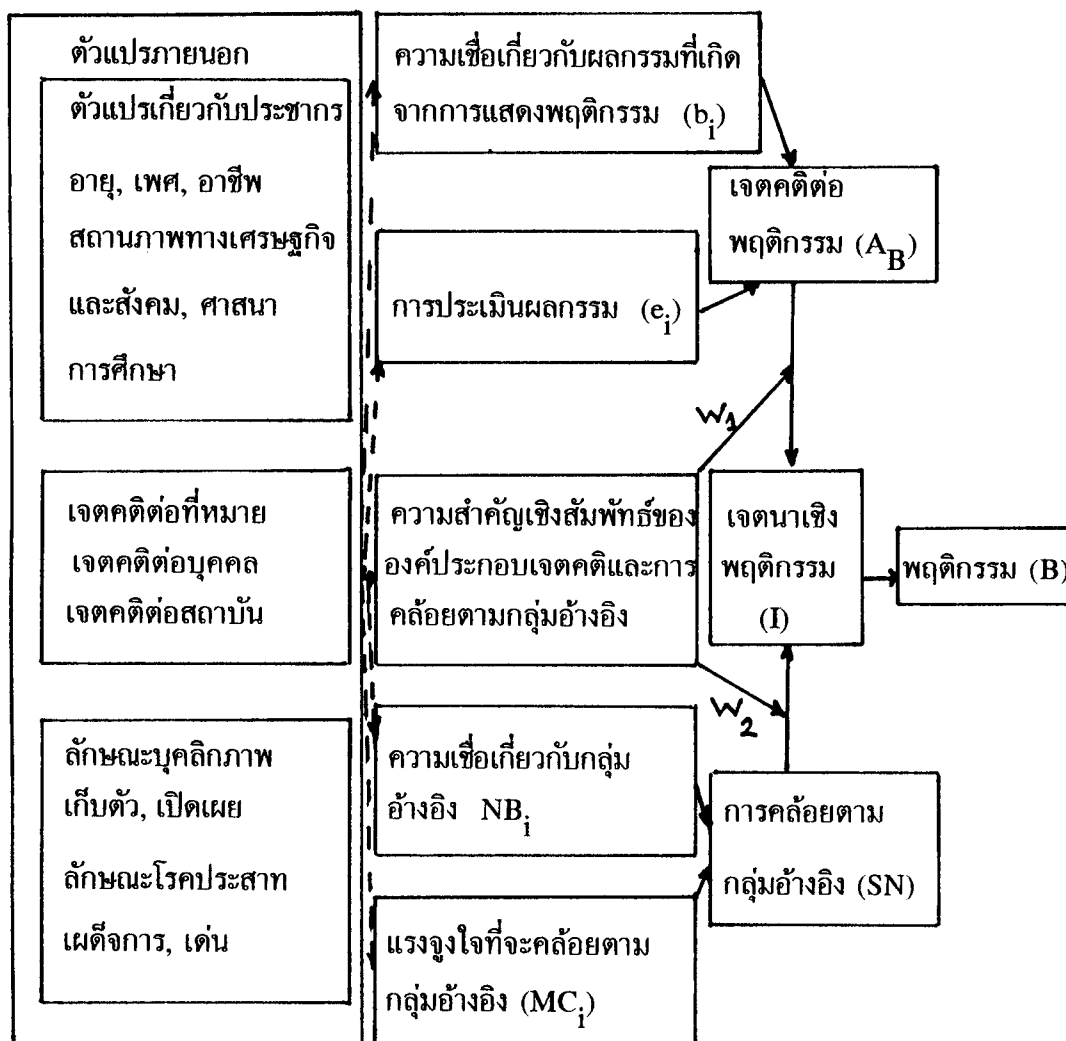
ตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลควรใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่างเจตคติต่อพฤติกรรม (A_B) กับผลรวมของผลคูณความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ (b) และการประเมินผลของการกระทำ (e)
2. หาสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่าง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) กับผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับเจตคติของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำ (NB) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC)
3. หาสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่าง เจตคติต่อพฤติกรรม (A_B) กับเจตนาเชิงพฤติกรรม (I)
4. หาสหสัมพันธ์เพียร์สันระหว่าง การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) กับเจตนาเชิงพฤติกรรม (I)
5. นำค่า เจตคติต่อพฤติกรรม (A_B) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) ไปสร้างสมการถดถอยพหุคูณไปยังเจตนาเชิงพฤติกรรม (I) จะได้ค่าน้ำหนัก (w_1 และ w_2) เป็นตัวถ่วงเจตคติต่อพฤติกรรม (A_B) และการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (SN) กับค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (r)
6. หาค่าสหสัมพันธ์พอยท์ไปซีเรียระหว่าง เจตนาเชิงพฤติกรรม (I) กับ พฤติกรรม (B) ในการวัดเป็นการวัดเพียงว่า ทำ หรือ ไม่ทำ หากการวัดพฤติกรรม (B) เป็นการวัดว่าทำมากน้อยเพียงใด ค่ามากน้อยเพียงใด ค่าสหสัมพันธ์ที่คำนวณควรเป็นสหสัมพันธ์เพียร์สัน
7. อาจวิเคราะห์หาความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับทักษะของกลุ่มอ้างอิงต่อการกระทำ (NB) และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มที่ทำกับกลุ่มที่ไม่ทำพฤติกรรมที่ศึกษาหรือระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาและกลุ่มที่ไม่มีเจตนาจะทำพฤติกรรมที่ศึกษาการวิเคราะห์เหล่านี้จะช่วยให้ทราบว่ากลุ่มสองกลุ่มมีความเชื่อในด้านใดไม่ต่างกัน และด้านใดต่างกัน

ข้อจำกัดของทฤษฎี (ธีระพร อุวรรณโณ, 2528)

1. อาจมีพฤติกรรมที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น การระบายอารมณ์ทันทีทันใด หรือ พฤติกรรมในการทำงานที่คนมีทักษะอยู่แล้ว เช่น การขับรถ การเปิดหน้าต่างสือ
2. อาจมีคนบางคนที่ทฤษฎีอธิบายไม่ได้ เช่น คนที่มีการตัดสินใจโดยกระบวนการที่แตกต่างไปจากแนวของทฤษฎีนี้ หรือคนที่แสดงพฤติกรรมโดยไม่ได้คิดไตร่ตรองเลย
3. การวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอาจจะเป็นวิธีที่ไม่ดีที่สุด
4. อาจมีองค์ประกอบอย่างอื่นที่มีความสำคัญอีก แต่ปัจจุบันไม่มีหลักฐานเพียงพอ

เนื้อหาสาระของทฤษฎีที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

----- แสดงความเป็นไปได้ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรภายนอกกับตัวแปรต่าง ๆ
ในทฤษฎี

_____ แสดงความสัมพันธ์โดยตรงเชื่อมโยงระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 1 แสดงอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรภายนอกที่มีต่อพฤติกรรม (Ajzen and Fishbein, 1980)

4. ระดับการศึกษากับเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง

ห้ามยื่นออก

เนื่องจากในงานวิจัยของตำรวจที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลยังไม่มีผู้ใดเคยทำการวิจัยไว้ประกอบกับการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาระดับการศึกษาในฐานะตัวแปรอิสระของเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ ดังนั้นระดับการศึกษาจะมีความเกี่ยวข้องกับเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน อย่างไรก็ตาม ควรทำความเข้าใจความหมายของตัวแปรด้านการศึกษา เจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เสียก่อน

1. การศึกษา คือ การสร้างสมและถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ของมนุษย์เพื่อการแก้ปัญหา และยังให้เกิดความเจริญ การศึกษามีความจำเป็นต่อเนื่องและต้องการเปลี่ยนแปลงแก้ไขระบบการอยู่เสมอ การศึกษามีความหมายกว้างไกลและลึกกว่าการเรียนรู้หนังสือและการไปโรงเรียน การศึกษาก่อให้เกิดความเจริญทางพุทธิปัญญา จิตใจ สังคมและพลานามัย การศึกษาดำเนินอยู่เป็นลำดับขั้นในสถานศึกษา การศึกษาไม่ใช่การเรียนรู้เพื่อหาวิชา แต่เป็นการเรียนให้เกิดความคิด การศึกษาเป็นการโน้มน้าวทำให้บุคคลเกิดความประจักษ์ใจ และพัฒนาความสามารถของตนให้รู้ว่า ตนทำอะไรได้มากกว่าการฝึกอาชีพเฉพาะอย่าง (สุพัตรา สุภาพ, 2525)

การศึกษา ตามแนวคิดของ วารินทร์ สิ้นสูงสด (2536) จากหนังสือการศึกษา : ความหมาย จุดมุ่งหมาย หน้าที่ ปรัชญา มีดังนี้

- การศึกษา คือ การพยายามพัฒนามนุษย์ หมายถึง ความพยายามของสมาชิกอาวุโสของสังคมมนุษย์ที่ตกแต่งพัฒนาการคนรุ่นต่อไปให้เป็นไปตามความคิดของคนในสังคมนั้น

การศึกษาเป็น "พลังประกันความมั่นคงแก่ทุกคนโดยมีเงื่อนไขว่า เอกบุคลคนนั้น ๆ จะได้รับการพัฒนาการอย่างสมบูรณ์ โดยเงื่อนไขนี้ถือว่าความเป็นผู้ชายและผู้หญิงในอุดมการณ์ต้องได้พัฒนา"

อริสโตเติล พูดถึงการศึกษาว่า "การศึกษาพัฒนาคุณวุฒิ ความสามารถของคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งทางจิตใจ เพื่อว่าคนสามารถชื่นชมความจริง ความงามและความดี อันเป็นความสุขสมบูรณ์ที่สุด"

- การศึกษา คือ การดัดแปลงพฤติกรรม หมายถึง กิจกรรมหรือขบวนการชนิดหนึ่งซึ่งจะแปลงรูปพฤติกรรมของคนจาก "พฤติกรรมอย่างสัญชาตญาณ" ไปเป็น "พฤติกรรมอย่างมนุษย์" แทนที่ควรจะทำสิ่งใดโดยแรงผลักดันก็กระทำอย่างมีเหตุผล

- การศึกษา คือ การฝึกฝน หมายถึง การฝึกฝนมนุษย์อย่างจงใจให้มีความรับผิดชอบอย่างเต็มที่เมื่อเขาเติบโตเป็นผู้ใหญ่ สัตว์ได้รับการฝึกฝนโดยการเปลี่ยนแปลงแบบการกระทำของสัตว์ผู้ใหญ่ แต่การฝึกฝนของสัตว์ไม่มีจุดมุ่งหมายที่ตั้งใจลึกซึ้งหรือวางแผนอย่างดี

"ในการฝึกฝน การกระทำภายนอกที่มองเห็นเป็นสิ่งพึงปรารถนา ในการศึกษาทัศนคติในพฤติกรรมของจิตใจและอารมณ์ก็เป็นสิ่งพึงประสงค์" การศึกษาที่แท้จริงหมายถึงการฝึกฝนเอกบุคลลให้แยกแยะความดีกับความเลวทั้งในระดับการตอบสนองทางร่างกายเท่ากับการสนองทางจิตใจ

กล่าวโดยสรุป การศึกษาตามความหมายของ วารินทร์ สิ้นสูงสุด (2536) คือ การพยายามพัฒนามนุษย์ การดัดแปลงพฤติกรรมมนุษย์และการฝึกฝนมนุษย์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้มนุษย์มีเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงต่อสิ่งต่าง ๆ ที่จะแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ออกมา

ในการวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดระดับการศึกษาเป็นตัวแปรอิสระของเจตคติ โดยระดับการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นที่บุคคลเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนและ มหาวิทยาลัย เช่น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2. เจตคติ หมายถึง การประเมินทางบวกหรือทางลบของบุคคลต่อการกระทำพฤติกรรมนั้นหรือ หมายถึง การตัดสินใจของบุคคลว่าการแสดงพฤติกรรมนั้นดี-ไม่ดี, ชอบ-ไม่ชอบ (Ajzen and Fishbein, 1980)

เจตคติ หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ เช่น บุคคล สิ่งของ การกระทำ สถานการณ์ รวมถึงท่าทีแสดงออกอันบ่งบอกถึงสภาพจิตใจ ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เกิดจากประสบการณ์โดยตรง หรือ การเรียนรู้ อธิพจน์จากการเรียนรู้ทางบ้าน เจตคติเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการแสดงออกทางปฏิบัติ หรืออาจกล่าวได้ว่า เจตคติ เป็นสภาพความพร้อมที่จะปฏิบัติได้ตอบโต้หากมีแรงจูงใจและแรงขับ การแสดงออกของเจตคติมีอยู่ 2 แบบ คือ เจตคติทางบวก คือ ท่าทีหรือความรู้สึกในทางดีในทางที่ยอมรับ ส่วนการแสดงออกของเจตคติอีกแบบหนึ่ง คือ เจตคติในเชิงลบ คือ ท่าทีหรือความรู้สึกในทางตรงกันข้าม (สุชาติ วีระสวัสดิ์, 2532)

ชาย เสวิกุล (2512) ได้ให้ทัศนะไว้ว่าเจตคติเกิดเมื่อองค์ประกอบต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน พอจะสรุปลักษณะสำคัญของเจตคติได้ดังนี้

1) เป็นสภาวะที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของแต่ละบุคคลไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

2) เป็นสภาวะของจิตใจ ที่มีความมั่นคงพอสมควรแต่ก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งมีอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

3) เป็นสภาวะของจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคล มีผลให้บุคคลมีท่าทางสนองตอบต่อสิ่งเร้าไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

ดังนั้นเจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง จนตัดสินใจที่จะแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นได้รับการเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ของมนุษย์ตามความหมายการศึกษาของ สุพัตรา สุภาพ และวารินทร์ สิ้นสูงสุด มามากน้อยเพียงใด

3. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตนัยของบุคคลที่มีต่อผู้อื่น ที่บุคคลนั้นให้ความสำคัญ โดยรับรู้ว่ามีผู้ที่บุคคลดังกล่าวอ้างถึงนั้นคิดว่าเขาควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมที่ระบุนั้น การรับรู้ที่บุคคลให้ความสำคัญอาจจะคิดหรือไม่คิดเช่นนั้นจริง ๆ ก็ได้ (Ajzen and Fishbein, 1980)

ดังนั้นการที่บุคคลยอมเชื่อหรือคล้อยตามบุคคลอื่นซึ่งคิดว่าควรหรือไม่ควรแสดงพฤติกรรมนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นมีการศึกษาที่ได้รับมามากน้อยเพียงใด

จากความหมายของเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ค้นคว้า และนำเสนอมาข้างต้นนั้น จะเห็นว่า เจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะมีมากน้อยเพียงใดที่จะทำให้บุคคลนั้น จะแสดงการกระทำออกมาเป็นพฤติกรรมนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นได้รับการศึกษามากน้อยอย่างไร ดังนั้นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนที่ได้รับการศึกษามากน้อยมีเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจต่างกันและผู้วิจัยได้นำมาตั้งสมมติฐานดังนี้

1. ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติในการเป็นตำรวจต่างกัน
2. ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจต่างกัน

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

งานวิจัยต่าง ๆ ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นงานวิจัยที่ใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลและดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนของกรอบทฤษฎีดังกล่าว งานวิจัยของต่างประเทศมีอยู่บ้างพอสมควรที่ใช้กรอบทฤษฎีนี้ แต่งานวิจัยในประเทศไทยนั้นยังมีไม่มาก จะขอกล่าวถึงงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อการตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้

Davis and Runge (1981 อ้างใน ถาวร แซ่ตั้ง, 2529) ได้ศึกษาถึงความเชื่อและเจตคติต่อผู้ที่จะเป็นตัวแทนพรรคเดโมแครทเข้าชิงตำแหน่งผู้ว่าการรัฐเท็กซัสในปี 1976 โดยนำตัวแปรภายนอกเกี่ยวกับความสนิทสนมคุ้นเคยกับผู้สมัครเขามาศึกษาด้วย กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่ขึ้นทะเบียนเป็นสมาชิกพรรคเดโมแครท ในเมืองออสติน รัฐเท็กซัส จำนวน 209 คน และแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 7 กลุ่ม เพื่อป้องกันการถูกสัมภาษณ์ซ้ำ โดยจะจัดลำดับไว้ก่อนว่ากลุ่มใดจะได้รับการสัมภาษณ์ก่อนหลังตามลำดับ การศึกษาใช้วิธีสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างที่บ้านโดยสัมภาษณ์ทั้งหมด 3 ครั้ง ในระยะเวลาที่ห่างกัน คือ ครั้งที่ 1 สัมภาษณ์ 10 สัปดาห์ก่อนการเลือกตั้ง ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์ 5 สัปดาห์ก่อนการเลือกตั้ง และครั้งที่ 3 สัมภาษณ์ในสัปดาห์สุดท้ายของการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง โดยมีแบบสัมภาษณ์แบ่งไว้เป็น 4 ตอน ประกอบไปด้วยข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบ ความเชื่อของผู้ตอบเกี่ยวกับผู้สมัคร เจตคติของผู้ตอบที่มีต่อผู้สมัคร และความมากน้อยของความสนิทสนมของผู้ตอบต่อผู้สมัคร ผลการวิจัยพบว่า เจตคติทางอ้อมและเจตคติทางตรงที่มีต่อผู้สมัครเป็นตัวแทนพรรคเดโมแครทที่เข้าชิงตำแหน่งผู้ว่าการรัฐที่มีความสัมพันธ์กันสูง ($r = .61$ ถึง $.77$)

ถาวร แซ่ตั้ง (2529) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการทำนายพฤติกรรมการเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ ปีการศึกษา 2528 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 13 โรงเรียน เป็นโรงเรียนในเขตการปกครองชั้นใน 6 โรงเรียน เขตชั้นกลาง 4 โรงเรียน และเขตชั้นนอก 3 โรงเรียน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสำรวจโดยสร้างตามขั้นตอนของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลการเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์และการประเมินผลกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ($r = .40, P < .001$)
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ($r = .67, P < .001$)
3. เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการสมัครสอบคณะวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญ ($r = .48, w_1 = .23, w_2 = .37$)

4. เจตนาเชิงพฤติกรรมสามารถทำนายพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .34$, $P < .001$)

5. ความเชื่อเกี่ยวกับผลของการเลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์ การประเมินผลกระทบ ความเชื่อ เกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญบางข้อกระทงในกลุ่มที่เลือกและไม่เลือกสมัครสอบเข้าเรียนต่อคณะวิทยาศาสตร์

ชิตชม สุวรรณน้อย (2530) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมการเป็นพยาบาลวิชาชีพ โดยใช้เครื่องมือที่สร้างตามขั้นตอนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กลุ่มตัวอย่าง คือ พยาบาลวิชาชีพระดับ 3 ขึ้นไป ที่ปฏิบัติงานที่พยาบาลวิชาชีพมาแล้วตั้งแต่ 1 ปี ขึ้นไป ในโรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 233 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติต่อการเป็นพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = .29$) กับผลรวมทั้งหมดของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบและการประเมินผลกระทบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นพยาบาลวิชาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูง ($r = .75$) กับผลรวมทั้งหมดของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เจตคติต่อการเป็นพยาบาลวิชาชีพกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นพยาบาลวิชาชีพ สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรม ($r = .40$) ในการเป็นพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หรือสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ร้อยละ 16 และพบว่าเจตคติต่อการเป็นพยาบาลวิชาชีพกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นพยาบาลวิชาชีพใกล้เคียงกัน ($w_1 = .25$, $w_2 = .24$)

4. เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นพยาบาลวิชาชีพของกลุ่มที่ถูกระบุชื่อว่าแสดงพฤติกรรมการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่เหมาะสม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = .13$) กับพฤติกรรมการเป็นพยาบาลวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความเชื่อที่มีต่อผลของการเป็นพยาบาลวิชาชีพ แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นพยาบาลวิชาชีพในกลุ่มที่ถูกระบุชื่อและกลุ่มที่ไม่ถูกระบุชื่อว่า

แสดงพฤติกรรมการเป็นพยาบาลวิชาชีพที่เหมาะสมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ความเชื่อเกี่ยวกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในกลุ่มที่เป็นบิดาและการประเมินผลกรรมในการเป็นพยาบาลวิชาชีพในบางข้อความ พบว่า มีความแตกต่างกันทั้ง 2 กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ในบางข้อความของเจตคติต่อการเป็นพยาบาลวิชาชีพของทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุรชาติ นันทนิรันดร์ (2537) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง เจตนาเชิงพฤติกรรม และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ของนักศึกษาชายชั้นปีที่ 1 โดยใช้เครื่องมือที่สร้างตามขั้นตอนทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาชายชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2536 จำนวน 440 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติต่อการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับผลรวมทั้งหมดของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบและการประเมินผลกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางกับผลรวมทั้งหมดของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. เจตคติต่อการสูบบุหรี่กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการสูบบุหรี่สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมได้ร้อยละ 38 และ พบว่า เจตคติต่อการสูบบุหรี่มีอิทธิพลต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมมากกว่าการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการสูบบุหรี่ และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการสูบบุหรี่กับพฤติกรรมการสูบบุหรี่มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. ความเชื่อที่มีต่อผลของการสูบบุหรี่ การประเมินผลกระทบ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักศึกษาในกลุ่มที่สูบบุหรี่และนักศึกษาในกลุ่มที่ไม่สูบบุหรี่ ความเชื่อส่วนใหญ่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า เจตคติต่อการสูบบุหรี่ของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม มีความแตกต่างกันในทุกข้อความอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิจัยของ Davis and Runge (1981) ถาวร แซ่ตั้ง (2529 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 1) ชิตชม สุวรรณน้อย (2530 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 1) สุรชาติ นันทนิรันดร์ (2537 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 1) ต่างก็ พบว่า เจตคติทางตรง (A_B) กับเจตคติทางอ้อม (b_1, c_1) มีความสัมพันธ์กัน

จากการวิจัยของ ชิตชม สุวรรณน้อย (2530 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 2) ถาวร แซ่ตั้ง (2529 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 2) สุรชาติ นันทนิรันดร์ (2537 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 2) ที่กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น พบว่า การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรง (SN) กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อม (NB_iMC_j) มีความสัมพันธ์กัน

Schlegel, Crawford และ Sanborn (1977) ได้ศึกษาถึงการทำนายเจตนาของวัยรุ่น ในการดื่มแอลกอฮอล์ 3 ชนิด คือ เบียร์ เหล้า ไวน์ ใน 3 สถานการณ์ คือ ที่บ้าน ในงานเลี้ยง และที่ร้านขายเหล้า โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างชาย 196 คน ในระดับไฮสคูล ให้ตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทฤษฎีของพีชบายน์อีก 1 เดือนต่อมาให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบรายงานพฤติกรรมตนเอง ซึ่งเป็นความถี่ของพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ 3 ชนิด ในแต่ละสถานการณ์ที่ต่างกัน ผลการวิจัย พบว่า เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาในการดื่มแอลกอฮอล์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังนี้ r ของการดื่มที่บ้านมีค่าตั้งแต่ .35 ถึง .47, r ของการดื่มที่งานเลี้ยงมีค่าตั้งแต่ .269 ถึง .577 และ r ของการดื่มที่ร้านขายเหล้ามีตั้งแต่ .369 ถึง .431

อัปสร เตียวตระกูลวัฒน์ (2522) ได้วิจัยเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อยาเสพติดและปกติวิสัยเชิงอัตนัยของนักศึกษาครู มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ ศึกษาถึงเจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงและการสร้างแบบจำลองทำนายพฤติกรรมการเสพยาเสพติด คือ บุหรี่ สุรา ยากระตุ้น กัญชาและเฮโรอีน โดยทฤษฎีของพีชบายน์และศึกษาถึงภูมิหลังและประสบการณ์เกี่ยวกับยาเสพติดของนักศึกษาที่เคยและไม่เคยเสพยาเสพติดแต่ละชนิด โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร 2 แห่ง จำนวน 1,601 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยสรุปได้ว่า เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเสพยาเสพติดสามารถทำนายพฤติกรรมในการเสพยาเสพติดได้น้อยมาก และผู้วิจัยเรื่องนี้ได้อภิปรายว่า ผลการวิจัยนี้สนับสนุนความตรงตามทฤษฎีของพีชบายน์ โดยสามารถทำนายพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของนักศึกษาได้ แต่เมื่อใช้ยาชนิดที่รุนแรงมากขึ้น เช่น ยากระตุ้น กัญชาและเฮโรอีน พบว่า ไม่สามารถสร้างแบบทำนายพฤติกรรมได้

วรรณิ จิระชุติโรจน์ (2527) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเจตคติการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงเจตนาเชิงพฤติกรรมและพฤติกรรมในการใช้บริการการปรึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ทฤษฎีของพีชบายน์ในการสร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และปีที่ 6 ระดับละ 1 ห้องเรียนของโรงเรียน

ขนาดกลาง 3 โรงเรียน ขนาดใหญ่ 4 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 4 โรงเรียน จำนวน 760 คน โดยวิธีการสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า

1. เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการใช้บริการการปรึกษากับอาจารย์แนะแนวในโรงเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.45$)
2. เจตนาเชิงพฤติกรรมกับพฤติกรรมการใช้บริการการปรึกษากับอาจารย์แนะแนว ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r=.28$)

จากผลการวิจัยของ Schlegel, Crawford และ Sanborn ชิดชม สุวรรณน้อย (2530 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 3) อัปสร เตียวตระกูลวัฒน์ (2522) และวรรณิ จิระสุทธิโรจน์ (2527 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 1) สุรชาติ นันทนิรันดร์ (2537 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 3) ที่กล่าวมาต่างก็ พบว่า เจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมและมีความสัมพันธ์กัน จากผลการวิจัยนี้ได้นำมาตั้งสมมติฐานข้อที่ 3 ดังนี้ คือ เจตคติในการเป็นตำรวจรวมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจได้

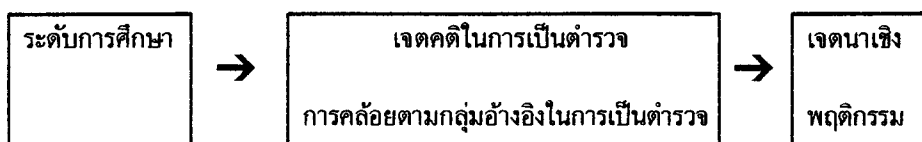
Brinberg และ Duran (1983) ได้ศึกษาพฤติกรรมการรับประทานอาหารฟาสต์ฟูดที่ชายแสมเบอร์เกอร์ โดยใช้ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของพิชบายน์ ทฤษฎีของทรีแอนดิสและรูปแบบจำลองความน่าจะเป็นเชิงอัตนัยมาศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 154 คน ที่เรียนวิชาโภชนาการเบื้องต้นของมหาวิทยาลัยแอตแลนติก ด้วยการใช้แบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างตอบ ต่อมาอีก 2 สัปดาห์ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบรายงานพฤติกรรมว่าตนไปรับประทานอาหารที่ร้านฟาสต์ฟูดนั้นหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า

1. เจตนาเชิงพฤติกรรมมีความสัมพันธ์กัน ($r=.41$ ที่ $P < .01$) พบว่าองค์ประกอบนิสัยและความเอื้ออำนวยของสถานการณ์ไม่ได้เพิ่มการทำนายพฤติกรรมในรูปแบบจำลองของพิชบายน์
2. ความเชื่อในผลกรรมกับความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง ในกลุ่มที่มีเจตนาไม่รับประทานอาหารและกลุ่มที่มีเจตนารับประทานอาหารพบว่ามีความแตกต่างกัน ส่วนการประเมินผลกรรมกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทั้ง 2 กลุ่ม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น คือ ของ Brinberg and Duran (1983 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 2) ถาวร แซ่ตั้ง (2529 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 5) สุรชาติ นันทนิรันดร์ (2537 : เฉพาะผลการวิจัยข้อที่ 4) ต่างก็ พบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม การประเมินผลกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงและแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีความแตกต่างกันในกลุ่มที่มีพฤติกรรมแตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์ได้มาตั้งสมมติฐานข้อที่ 4 ได้ดังนี้

ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม การประเมินผลกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะ คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจสูงกับกลุ่มตำรวจ ที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจต่ำมีความแตกต่างกัน

เมื่อทบทวนเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการ วิจัยครั้งนี้ ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสาร ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถตั้งสมมติ ฐานในการวิจัยได้ทั้งหมด 4 ข้อ ดังนี้

1. ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเจตคติต่อการเป็นตำรวจต่างกัน
2. ข้าราชการตำรวจที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็น ตำรวจต่างกัน
3. เจตคติต่อการเป็นตำรวจร่วมกับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจได้
4. ความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม การประเมินผลกรรม ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรง จูงใจที่คล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของกลุ่มตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจสูงกับกลุ่ม ตำรวจที่มีเจตนาเชิงพฤติกรรมต่อการเป็นตำรวจต่ำมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ซึ่งปฏิบัติ ราชการอยู่ที่สถานีตำรวจภูธรในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น ในปีงบประมาณ 2537

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา มี 2 ตัวแปร คือ

2.1 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการทำนาย
เจตนาเชิงพฤติกรรม คือ

2.1.1 ตัวแปรทำนาย ได้แก่ เจตคติต่อการเป็นตำรวจและการคล้อยตามกลุ่ม
อ้างอิงในการเป็นตำรวจ

2.1.2 ตัวแปรเกณฑ์ ได้แก่ เจตนาเชิงพฤติกรรมในการเป็นตำรวจ

2.2 ตัวแปรอิสระ คือ ระดับการศึกษา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. เจตคติต่อการเป็นตำรวจ หมายถึง การตัดสินใจเชิงอัตนัยหรือตามความรู้สึกของ
บุคคลแต่ละบุคคล ว่าแสดงความรูสึกนั้น ๆ ต่ออาชีพการเป็นตำรวจในทางที่ดีหรือไม่ดี ชอบ
หรือไม่ชอบ

ในแนวคิดของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีวิธีการวัด 2 วิธี คือ

1.1 วัดโดยการประเมินความรู้สึกของบุคคลที่รับราชการตำรวจชั้นประทวนต่อ
พฤติกรรมในลักษณะของความชอบ-ไม่ชอบ หรือ ดี-ไม่ดี จากมาตรจำแนกความหมาย
(Semantic Differential Scale) ของออสกู๊ดและคณะ (Osgood, et al., 1975)

1.2 วัดโดยการทำนายจากผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความเชื่อเด่นชัดเกี่ยวกับ
กับผลกรรมในการเป็นตำรวจกับการประเมินผลกรรมในการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้น
ประทวนแต่ละคน

เขียนสมการได้ดังนี้

$$A_B = f \left| \sum_{i=1}^n b_i e_i \right|$$

2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตนัยของข้าราชการตำรวจ
ที่มีต่อผู้ที่เป็นตำรวจให้ความสำคัญ โดยรับรู้ว่าเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ให้ความสำคัญ
นั้นคิดว่าควรหรือไม่ควรที่จะรับราชการตำรวจ

ในแนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีวิธีวัด 2 วิธี คือ

2.1 วัดโดยประเมินความเชื่อของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ที่มีต่อความคิดเห็นของบุคคลส่วนมากที่มีความสำคัญต่อข้าราชการตำรวจชั้นประทวนนั้นคิดว่า ควร-ไม่ควร เป็นตำรวจ

2.2 วัดโดยการทำนายผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่างความเชื่อที่เด่นชัดเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ

เขียนแทนด้วยสมการได้ดังนี้

$$SN = f \left| \sum_{i=1}^n NB_i MC_i \right|$$

3. เจตนาเชิงพฤติกรรม หมายถึง ความน่าจะเป็นโดยอัตนัยของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนว่าเขาจะแสดงการกระทำในการเป็นตำรวจเพียงใด

แนวคิดทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลมีวิธีวัด 2 วิธี คือ

3.1 วัดโดยให้ข้าราชการตำรวจชั้นประทวนระบุเจตนาเชิงพฤติกรรมในลักษณะของความน่าจะเป็นตามแนวความคิดของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเอง โดยใช้การประมาณค่าจากมากที่สุดไปจนถึงน้อยที่สุด

3.2 วัดโดยทำนายจากผลของการวัดเจตคติต่อการเป็นตำรวจและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงในการเป็นตำรวจ

เขียนแทนด้วยสมการได้ดังนี้

$$I = f \left| w_1 A_B + w_2 SN \right|$$

4. การประเมินผลกระทบ หมายถึง การตัดสินใจเชิงอัตนัยหรือความรู้สึกรู้สึกของตำรวจแต่ละคนว่าผลที่จะเกิดติดตามมาจากการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนนั้นมีอย่างไรบ้าง

5. สถานีดำรวจภูธร หมายถึง สถานีตำรวจภูธรอำเภอ สถานีตำรวจภูธรกิ่งอำเภอและสถานีตำรวจภูธรตำบล ที่สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น

6. ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน หมายถึง ข้าราชการตำรวจที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจภูธร ที่สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดขอนแก่น มียศ นายดาบตำรวจ จ่าสิบตำรวจ สิบตำรวจเอก สิบตำรวจโท สิบตำรวจตรี และพลตำรวจ ที่ปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2537

7. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาชั้นสูงสุด แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย และปริญญาตรี

8. อายุราชการ หมายถึง จำนวนเต็มปีที่รับราชการตำรวจ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอายุราชการน้อย คือมีอายุราชการตั้งแต่ 1 - 5 ปี กลุ่มที่มีอายุราชการปานกลาง คือมีอายุราชการตั้งแต่ 6 - 10 ปี และกลุ่มที่มีอายุราชการมาก คือมีอายุราชการตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงเจตคติต่าง ๆ และกลุ่มอ้างอิงที่มีผลสัมพันธ์กับการเป็นตำรวจของกลุ่มข้าราชการตำรวจชั้นประทวน อันจะนำไปสู่การหาวิธีแก้ไขภาพพจน์ของตำรวจให้เป็นไปในทางที่ดีและมีประสิทธิภาพ

2. ผลการศึกษาจะช่วยส่งเสริมให้หน่วยงานและผู้บังคับบัญชาที่เกี่ยวข้องกับข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมและเจตคติและการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ที่ส่งผลต่อการเป็นตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

3. สามารถที่จะนำผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ย้อนกลับไปแก้ปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน

4. ผลการวิจัยจะทำให้มีการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้วัดเจตคติในการเป็นตำรวจตามแนวทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของ Fishbein และ อาจใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการเป็นตำรวจของกลุ่มข้าราชการตำรวจชั้นประทวนได้อย่างกว้างขวาง